

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI JÄTTEEN POLTTAMISESTA

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Jätteen polttamisesta annettu nykyinen valtioneuvoston asetus, joka on jätteen poltosta vuonna 2000 annetun direktiivin keskeinen täytäntöönpanosäädös, korvattaisiin samannimisellä uudella valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotettu asetus perustuisi suurelta osin nykyiseen valtioneuvoston asetukseen. Nykyisen asetuksen säännökset kuitenkin tarkistettaisiin tarpeen mukaan teollisuuden päästöistä vuonna 2010 annetun direktiivin mukaisiksi. Lisäksi täsmennettäisiin käsitteistöä vastaamaan uuden jätelain mukaista terminologiaa ja tehtäisiin vähäisiä muita tarkistuksia.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 20 päivänä helmikuuta 2013.

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Jätteen polttamisesta annettu valtioneuvoston asetus (362/2003) perustuu jätteen poltosta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2000/76/EY, jäljempänä jätteenpolttodirektiivi). Jätteenpolttodirektiivin säännökset on tarkistettuina nyttemmin sisällytetty teollisuuden päästöistä annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2010/75/EU, jäljempänä IE-direktiivi).

Nykyisessä valtioneuvoston asetuksessa käytettyä terminologiaa on tarkistettava uuden jätelain (646/2011) ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012, jäljempänä jäteasetus) säännösten käsitteistön mukaiseksi. Nykyisen asetuksen säännöksiin olisi lisäksi tehtävä eräitä muita vähäisiä tarkistuksia.

Asetus olisi uudistettava kokonaisuudessaan. Samanaikaisesti esiteltävässä erillisissä esityksissä ehdotetaan teknisluonteisia tarkistuksia jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen ja ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) mukaisiin jätteiden polttamista koskeviin säännöksiin.

2 Nykytila

2.1 Yhteisölaainsäädäntö

Jätteenpolttodirektiivin tarkoituksena on ehkäistä jätteen poltosta syntyviä päästöjä ilmaan ja veteen.

Jätteenpolttodirektiiviä sovelletaan kiinteän ja nestemäisen jätteen polttoon poltto- ja rinnakkaispolttolaitoksissa. Jätteenpolttodirektiivin soveltamisalaan kuuluvat laitokset eritellään laitoksen käyttötarkoituksen, ympäristöluvan myöntämisen ajankohdan ja jätteen polton aloittamisen perusteella. Polttolaitoksia ovat laitokset, joiden pääasiallinen tarkoitus on jätteiden poltto. Rinnakkaispolttolaitoksissa jätettä poltetaan joko varsinaisen polttoaineen tai tuotantoprosessin ohessa. Poltto- tai rinnakkaispolttolaitoksen määrittelyperusteisiin ei kuulu laitoksen koko, vaan jätteenpolttodirektiiviä sovelletaan periaatteessa hyvin pienimuotoisiin toimintoihin.

Jätteenpolttodirektiivin soveltamisalaan ei kuulu eräiden erikseen määriteltyjen jätteiden polttaminen. Tärkeimmät poikkeukset liittyvät kasviperäisten jätteiden polttoon. Jätteenpolttodirektiiviä ei siten sovelleta laitoksiin, joissa poltetaan vain tiettyjä kasviperäisiä jätteitä. Sitä ei sovelleta puujätteen polttoon lukuun ottamatta sellaista puujätettä, joka käsittelyn seurauksena sisältää halogenoituja orgaanisia yhdisteitä taikka raskasmetalleja.

Päästöille ilmaan ja vesiin säädetään raja-arvot, joita ei saa ylittää. Jos jätettä poltetaan rinnakkaispolttolaitoksena toimivassa kattilalaitoksessa, sovelletaan osaan ilmaan johdettavien epäpuhtauksien päästöjen raja-arvojen laskemiseen niin sanottua sekoitussääntöä, jossa päästöjen raja-arvot saadaan painottamalla varsinaisen polttoaineen ja jätteen polttamisen synnyttämällä kaasumäärillä näiden päästöjen raja-arvoja.

Jätteenpolttodirektiivissä säädetään lisäksi muun muassa jätteen vastaanotosta, päästöjen mittauksista, polttolaitoksessa tai rinnakkaispolttolaitoksessa syntyvän jätteen käsittelystä ja päästötietojen ilmoittamisesta.

Jätteen polttamiseen sovelletaan myös ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämisestä annettua neuvoston direktiiviä 96/61/EY, jäljempänä IPPC-direktiivi. Siinä säädetään muun ohella sellaisten laitosten lupamenettelystä, jossa poltetaan suurehkoja määriä yhdyskuntajätteitä tai vaarallisia jätteitä. Direktiivin mukaan tällaisten laitosten on täytettävä parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset.

Jätteenpolttodirektiivi ja IPPC-direktiivi on yhdessä eräiden muiden direktiivien kanssa nyttemmin yhdistetty uudeksi IE-direktiiviksi. Jätteenpolttolaitosten ja jätteen rinnakkaispolttolaitosten sääntely on uudessa direktiivissä säilytetty sisällöllisesti pitkälti jätteenpolttodirektiivin mukaisena. IE-direktiivissä on kuitenkin täsmennetty direktiivin soveltamisalaa siltä osin kuin on kysymys jätteen kaasutuksesta ja siinä syntyvän kaasun polttamisesta. Täsmennykset lähinnä vahvistavat muodostuneen oikeuskäytännön. Jätteen rinnakkaispoltoista ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvoja on yhtenäistetty suuria polttolaitoksia (energiantuotantolaitoksia) koskevien IE-direktiivin vastaavien vaatimusten kanssa. Ilmaan johdettavien päästöjen mittausvaatimuksia on eräiltä osin lievennetty. Jätteenpolttodirektiivin soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella on lisäksi tehty vähäisiä muita tarkistuksia.

IE-direktiivin täytäntöönpanolle asetettu määräaika on 7 päivä tammikuuta 2013.

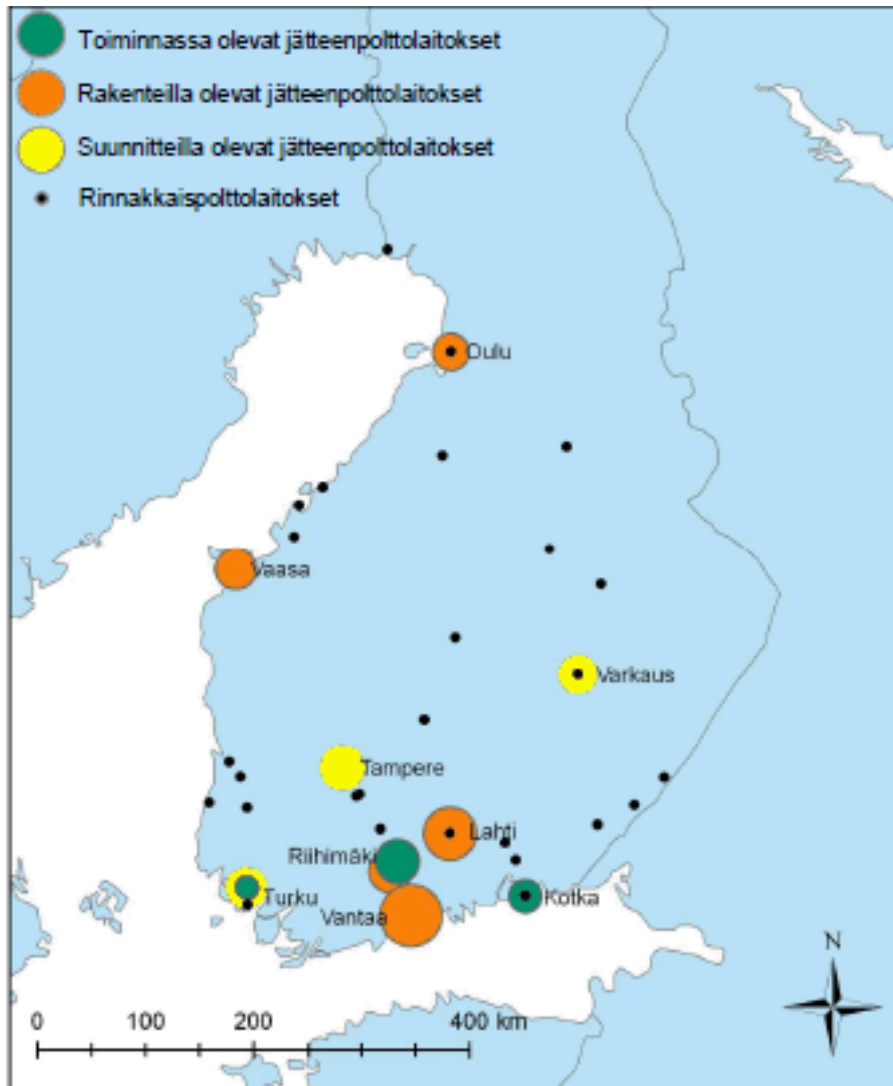
2.2 Kansallinen lainsäädäntö

Jätteen polttamisesta säädetään nykyisin yleisesti ympäristönsuojelulaissa (86/2000) ja jätelaissa sekä yksityiskohtaisesti jätteen polttamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Polttolaitosten ja rinnakkaispolttolaitosten ympäristölupaa koskeva hakemus käsitellään ympäristönsuojelulaissa säädettyssä järjestyksessä. Ympäristönsuojeluasetuksessa säädetään muun ohella jätteenpolttoa koskevan lupahakemuksen sisällöstä ja lupapäätökseen sisällytettävistä seikoista.

Jätteenpolttodirektiivin keskeiset täytäntöönpanosäädökset ovat jätteen polttamisesta annettu asetus ja ympäristönsuojeluasetus. Ne perustuvat yleensä yksityiskohdissaankin jätteenpolttodirektiivin vaatimuksiin. Jätteenpolttodirektiivistä poiketen jätteen polttamisesta annetussa asetuksessa ei kuitenkaan hyväksytä direktiivin liitteen II ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvojen määrittelymenettelyn soveltamista rinnakkaispolttolaitoksiin, joissa poltetaan vaarallista jätettä. Tällä on varmistettu, että vaarallisten jätteiden poltolle asetetaan yhteneväiset vaatimukset riippumatta polttolaitostyyppistä. Eräiden rinnakkaispolttolaitosten raja-arvojen määrittely taas perustuu polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten ja kaasuturbiinien rikkidioksidin, typenoksidin ja hiukkaspäästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1017/2002) mukaisiin direktiiviä lievästi tiukempiin vaatimuksiin. Näin on välttytty siltä, että olisi kahdenlaisia raja-arvoja suurten polttolaitosten varsinaisten polttoaineiden poltosta syntyville päästöille.

2.3 Käytäntö

Suomessa toiminnassa, rakenteilla tai suunnitteilla olevat jätteenpolttolaitokset ja jätteen rinnakkaispolttolaitokset esitellään alla olevassa kuvassa (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön selvitys jätteen energiakäytöstä ja päästökaupasta; Pöyry Management Consulting Oy 52A16339 25.6.2012). Suomessa on lisäksi yksi vaarallisten jätteiden polttoon ja muuhun käsittelyyn erikoistunut laitos.



Turun jätteenpolttolaitos oli pitkään ainoa jätteenpolttolaitos Suomessa. Jätteen kaatopaikalle sijoittamisen vähentäminen on luonut kysyntää uusien jätteenpolttolaitosten rakentamiselle. Vuosina 2007–2008 otettiin käyttöön kaksi uutta jätteenpolttolaitosta, toinen Riihimäellä ja toinen Kotkassa. Jätteenpolttokapasiteetti on edelleen kasvanut, kun kolme uutta jätteenpolttolaitosta (Oulu, Vaasa ja Riihimäki) ja Lahden kaasutuslaitos on otettu tai otetaan lähiaikoina käyttöön. Näiden lisäksi rakenteilla on Vantaan jätevoimala ja suunnittelu- tai esiselvitysvaiheessa kolme muuta laitosta.

Jätteiden rinnakkaispoltto yhdessä tavanomaisten polttoaineiden kanssa oli Suomessa ennen jätteen polttamisesta annetun asetuksen voimaantuloa vallitseva tapa hyödyntää jätteitä energiana. Asetuksessa säädettiin myös jätteen rinnakkaispolttolaitoksille tiukat raja-arvot savukaasujen sisältämille haitta-aineille. Tehokkaiden puhdistusjärjestelmien lisäksi asetuksessa edellytetään jatkuvatoimisia savukaasujen päästömittauksia, joita laitoksilla ei aiemmin ollut käytössä. Uudet vaatimukset ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat investoinnit tekivät jätteiden energiakäytön pienissä rinnakkaispolttolaitoksissa kannattamattomaksi ja eräät laitokset lopettivat jätteenpolttolaitosten käytön.

Jätteitä arvioidaan käytettävän rinnakkaispoltoissa nykyään yhteensä vuosittain noin 300 000 - 400 000 tonnia. Ympäristölupa jätepolttoaineiden käyttöön on useilla kymmenillä laitoksilla, mutta niitä käytetään merkittävässä määrin kuitenkin vain noin kymmenellä laitoksella. Jätteen rinnakkaispoltoissa käytetään tyypillisesti polton kannalta hyvälaatuisia jätepolttoainetta. Useilla laitoksilla käytettävä jäte on läheisillä teollisuuslaitoksilla syntyvää tasalaatuista teollisuusjätettä. Ympäristölupa kattaa eräissä laitoksissa myös esimerkiksi erilaisten lietteiden polton.

Suurin osa jätteen energiahyödyntämisestä, noin 8 miljoonaa tonnia, tapahtuu poltettaessa puupohjaisia jätteitä teollisuuden omissa prosesseissa ja niiden yhteydessä sijaitsevilla voimalaitoksilla. Tällaiseen puujätteeseen, joka ei sisällä halogenoituja orgaanisia aineita eikä raskasmetalleja, ei sovelleta jätteen polttamisesta annettuun asetukseen perustuvia vaatimuksia.

2.4 Nykytilan arviointia

Jätteen polttamista koskevaa lainsäädäntöämme on kehitetty vaiheittain. Yhdyskuntajätettä polttavien laitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä annettu valtioneuvoston päätös (626/1994) ja ongelmajätteiden poltosta annettu valtioneuvoston päätös (842/1997) säädettiin yli 15 vuotta sitten. Vuonna 2003 valtioneuvoston päätökset yhdistettiin uudeksi jätteen polttamisesta annetuksi asetukseksi. Samalla asetuksen soveltamisalaa laajennettiin niin, että se kattoi periaatteessa kaikenlaisen jätteen polttamisen. Mainitut kansalliset säädökset perustuvat vastaaviin EU-säädöksiin.

Kuten edellä on todettu, jätteenpolttodirektiivin säännökset on nyttemmin sisällytetty uuteen IE-direktiiviin. Sen täytäntöönpanemiseksi joudutaan muun ohella jätteenpolton sääntelyä tarkastelemaan uudestaan. Nykyisiin vaatimuksiin verrattuna IE-direktiivissä täsmennetään jätteen kaasutusta koskevia säännöksiä ja tiukennetaan jonkin verran jätteen rinnakkaispolton ilmaan johdettaville päästöille asetettuja raja-arvoja. IE-direktiivistä johtuvat muut muutostarpeet ovat luonteeltaan vähäisiä täsmennyksiä.

IE-direktiivin mukaan tietyn koon ylittävissä jätteenpolttolaitoksissa ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa on noudatettava parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) periaatetta. Tämän jo IPPC-direktiiviin sisältyneen vaatimuksen täysimääräiseksi täytäntöönpanemiseksi, asetuksessa olisi säädettävä, että ympäristöluvassa annettava määräys voi olla asetuksen yksilöityä ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimusta ankarampi BAT-periaatteen noudattamiseksi. Ympäristönsuojelulain 51 §:n mukaan tästä voidaan säätää vain Euroopan yhteisön säädöksen täytäntöönpanemiseksi.

Jäteasetuksen säätämisen yhteydessä kumottiin öljyjätehuollosta annettu valtioneuvoston päätös (101/1997) lukuun ottamatta sen 6 §:ää, jossa säädetään kiellosta polttaa öljyjätettä polttoaineteholtaan 5 megawatin (MW) tai sitä pienemmässä kattilalaitoksessa. Jo vuonna 1989 alun perin säädetty kielto on ollut tarkoitus sisällyttää jätteen polttamisesta annettuun valtioneuvoston asetukseen ja siten koota jätteenpolton sääntely yhteen säädökseen.

Jätteen polttamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa käytetään vuoden 1993 jätelain (1072/1993) mukaista vanhentunutta terminologiaa. Säädöstä on tarpeen uudistaa siten, että käsitteistö perustuu uuteen jätelakiin.

3 Keskeiset ehdotukset

Jätteen polttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen tarkistaminen on välttämätöntä IE-direktiivistä ja uudesta jätelaista johtuvista syistä. Säädöstä on tarpeen kehittää myös siten, että siihen sisällytetään öljyjätehuollosta annetussa valtioneuvoston päätöksessä nykyisin säädetyt öljyjätteen polttamista koskevat rajoitukset. Kielto on edelleen perusteltu öljyjätteen polton asianmukaisuuden varmistamiseksi.

Nykyinen valtioneuvoston päätös ehdotetaan korvattavaksi samannimisellä valtioneuvoston asetuksella. Nimen lisäksi on syytä säilyttää nykyisen asetuksen rakenne. Myös sisällöltään asetus perustuisi nykyiseen asetukseen tarkistettuna IE-direktiivin mukaisesti. Tämä on perusteltua muun ohella siksi, että komissio on tutkinut Suomessa toteutettuja toimia jätteenpolttodirektiivin täytäntöönpanemiseksi eikä sillä tässä vaiheessa ole huomauttamista niiden johdosta.

4 Vaikutukset

Ehdotetulla asetuksella ei olisi olennaisia vaikutuksia jätteenpolttolaitosten ja jätteen rinnakkaispolttolaitosten toimintaan verrattuna näitä laitoksia koskevaan nykyiseen sääntelyyn.

IE-direktiivistä johtuvat jätteen kaasutusta koskevat säännöstmennykset olisivat nykyisen oikeuskäytännön mukaiset. Jätteenpolttolaitoksista ilmaan johdettavia päästöjä koskevat vaatimukset olisivat ennallaan. Eräiden ns. vanhojen jätteen rinnakkaispolttolaitosten (energiantuotantolaitokset) ilmapäästöjen raja-arvojen lievät tiukennukset toteutuisivat vuonna 2016. Ns. uusia jätteen rinnakkaispolttolaitoksia koskevia uusia vaatimuksia sovellettaisiin 20 päivästä helmikuuta 2013. Jätteenpolttolaitosten ja jätteen rinnakkaispolttolaitosten päästöjä vesiin koskevat vaatimukset olisivat ennallaan. Myös laitosten tarkkailua ja seurantaa koskevat vaatimukset olisivat pääosin ennallaan. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan noudattamiseksi annettavat lupamääräykset olisivat tarpeen IE-direktiivin vaatimusten täyttämiseksi esimerkiksi silloin, kun asetuksen vaatimukset ovat selvästi vanhentuneita verrattuna teknologian kehitykseen. Öljyjätteen pienpolton kieltä siirrettäisiin ehdotettuun asetukseen sisällöltään samansisältöisenä kuin voimassa olevassa lainsäädännössä.

5 Valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu ympäristöministeriössä.

Asetusluonnoksesta pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, puolustusministeriö, sisäasianministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto EVIRA, Ilmatieteenlaitos, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto VALVIRA, Suomen ympäristökeskus,

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, aluehallintovirastot, Ekokem Oy Ab, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK, Energiateollisuus ry, JLY-Jätelaitosyhdistys ry, Kemianteollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Metsäteollisuus ry, Natur och Miljö r.f., Rakennusteollisuus RT ry, Suomen Kuntaliitto, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Teknologian tutkimuskeskus VTT, Ympäristöyritysten Liitto ry sekä Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry.

Yleiset huomautukset

- Metsäteollisuus ry ja Energiateollisuus ry esittivät, että kansallisesti ei tule ottaa asetukseen raja-arvoja, jotka ovat tiukempia kuin direktiivi. Jätteen rinnakkaispolttolaitosten ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvot perustuisivat pääosin IE-direktiiviin, mutta rikkidioksidin ja typenoksidien päästöjen osalta osittain voimassa olevan jätteen polttamisesta annetun asetuksen 362/2003 vastaaviin säännöksiin. Ei ole pidetty perusteltuna lieventää viimeksi mainittuja rikkidioksidin ja typenoksidien raja-arvoja, joita on sovellettu voimassa olevan asetuksen perusteella olemassa olevaan toimintaan jo lähes kymmenen vuoden ajan.
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry kiinnitti huomiota jätteen synnyn ehkäisyyn, jätehierarkiaan ja vaarallisten jätteiden sekoituskieltoon ja esitti että asetuksessa tulisi säätää näistä seikoista samoin kuin jätteiden varastoinnista, poikkeuksellisista tilanteista, raportoinnista ja tiedottamisesta. Vastaavista asioista säädetään jo muun muassa jätelaissa ja jäteasetuksessa eikä niitä ole tarpeen toistaa tässä asetuksessa.
- Eviran mukaan asetuksen tulisi mahdollistaa myös lannan ja rasvan käyttö polttoaineena ilman jätteenpoltoasetuksen mukaisia päästövaatimuksia. Asetuksella pannaan täytäntöön IE-direktiivi eikä mainittuja materiaaleja jätteinä ole rajattu direktiivin soveltamisalasta. Ehdotusta ei ole otettu huomioon.
- Eräissä lausunnoissa huomautettiin eräiden käsitteiden ja velvoitteiden (mm. käsitteet puujäte, yksikkö, savupiipun yhdistäminen, rinnakkaispolttolaitos) tulkintoja koskevan ohjeistuksen tarpeesta. Koska kysymys on direktiiviin perustuvista vaatimuksista, on niihin vastedes tarvittaessa pyrittävä hankkimaan tulkinnat ensisijaisesti IE-direktiivin nojalla perustetussa komiteassa ja komissiolla.

Yksityiskohtaiset huomautukset

- 1 §: Metsäteollisuus ry esitti 2 momentin 1 kohdan c alakohdan sivulauseen tarkistamista IE-direktiivin vastaavan säännöksen suomenkielisen kieliversioon mukaiseksi. Ehdotusta ei ole otettu huomioon, koska suomenkielinen kieliversio poikkeaa muista kieliversioista, joihin asetusehdotus perustuu.
- 2 §: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Pohjois-Pohjanmaan ely-keskus) esitti polttojätteen määritelmän täsmenmistä direktiivin mukaisesti siten, että siinä viitattaisiin nimenomaan laitosten prosesseissa eikä toiminnassa syntyviin jätteisiin. Määritelmää on täsmennetty.
- 4 §: Pohjois-Pohjanmaan ely-keskuksen ehdotuksesta pykälän 3 momenttia on täsmennetty niin, että siinä oleva vaatimus riittävistä varoaltaista koskisi epäpuhtaita hulevesiä, kuten direktiivissä.
- 6 §: Maa- ja metsätalousministeriö esitti, että toimitettaessa eläinperäisiä sivutuotteita jätteenpolttolaitokseen tai jätteen rinnakkaispolttolaitokseen, olisi vastaanottajalle ilmoitettava sivutuoteasetuksen mukainen sivutuoteluokka ja kirjattava tämä jätettä koskeviin tietoihin. Ehdotusta ei ole toteutettu sellaisenaan,

mutta pykälään on lisätty viittaus jäteasetuksen 22 §:ään, jonka mukaan jätteen käsittelijän kirjanpitovelvollisuus määräytyy yleisesti.

– 7 §: Sosiaali- ja terveysministeriö esitti, ettei pykälän vaatimus tarpeellisten ja edustavien näytteiden ottamisesta mahdollisuuksien mukaan ennen jäte-erän purkamista ja polttamista tulisi koskea tartuntavaarallista jätettä sen tartuntavaaran takia. Ehdotettua täsmennystä ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska säännös on itsessään joustava ja koska 4 §:n 2 momentissa kielletään tartuntavaarallisen jätteen käsitteleminen laitoksessa ennen sen syöttämistä polttouuniin.

– 9 §: Sosiaali- ja terveysministeriö, Ekokem Oy Ab ja Pohjois-Pohjanmaan ely-keskus kiinnittivät huomiota siihen, että lausunnolla olleessa ehdotuksessa vaatimus rinnakkaispolttolaitoksen lämpötilan mittausta paikan määrittämisestä esitettiin poistettavaksi 9 §:stä ja että tämä olisi epä johdonmukaista, koska vastaavasta vaatimuksesta säädettäisiin kuitenkin 18 §:n 1 momentissa. Ehdotettu 9 § on siksi palautettu nykyisen asetuksen mukaiseksi siten, että siinä säädettäisiin sekä jätteenpolttolaitoksen että jätteen rinnakkaispolttolaitoksen polttolämpötilan mittauskohdan määrittelystä. Vaatimus olisi joustava siten, että mittauskohdasta määrättäisiin viime kädessä ympäristöluvassa.

– 15, 21 ja 24 §: Ekokem Oy Ab ja Pohjois-Pohjanmaan ely-keskus huomauttivat jätevesien käsittelyyn liittyvissä mainituissa pykälissä olevista epäselvyyksistä sekä epä johdonmukaisuuksista terminologiassa. Kyseisiä pykäläitä on tarkistettu ja täsmennetty.

– 18 §: Suomen luonnonsuojeluliitto ry esitti, että asetuksessa tulisi aina edellyttää elohopean jatkuvia mittauksia, koska tämä on parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Ehdotusta ei ole otettu huomioon sellaisenaan. Asetus koskee periaatteessa kaikenlaisten jätteiden polttamista. Näin ollen on perusteltua, että mahdollisista elohopeamittauksista päätetään laitospohjaisesti ympäristöluvassa laitoksessa poltettavan laadun perusteella. Lisättäväksi ehdotetun 28 §:n perusteella lupamääräys voisi parhaan käyttökelpoisen tekniikan noudattamiseksi vasteredes olla ankarampi kuin asetuksessa säädetty vähimmäisvaatimus.

– 18 §: Ilmatieteen laitoksen mukaan säännölliseen päästöjen seurantaan tulisi lisätä kokonaishiukkaspitoisuuden lisäksi ilmanlaatudirektiivin mukaiset hiukkaskokofraktiot PM₁₀ ja PM₂₅. Tämä parantaisi mahdollisuuksia seurata laitosten terveys- ja ympäristövaikutuksia. Ehdotuksen toteuttaminen edellyttäisi lisäselvityksiä. Niissä olisi myös selvitettävä vastaavan vaatimuksen ulottamista (suuriin) polttolaitoksiin yleisesti.

– 19 §: Pohjois-Pohjanmaan ely-keskuksen huomautuksen johdosta 1 momentin 3 kohtaa on selvennetty siltä osin kuin siinä säädetään, että mittaukset voidaan jättää kokonaan tekemättä.

– 23 §: Ekokem Oy Ab huomautti ilmaan johdettavien päästöjä koskevan 23 §:n ja siihen liittyvän liitteessä 2 olevan 5 kohdan puutteista. Kohtia on korjattu IE-direktiivin mukaisiksi.

– 23 §: Suomen luonnonsuojeluliiton mukaan asetuksessa tulisi luopua mahdollisuudesta ylittää ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvot liitteen 5 luottamusvälin arvojen verran. Sen sijaan raja-arvot olisi asetettava vähintään kyseisen luottamusvälin verran alhaisemmalle tasolle kuin muutoin säädetään. Käytännössä tämä merkittäisi, että ei olisi sallittua missään tilanteissa ylittää 14 §:ssä säädettyjä raja-arvoja. Ehdotus poikkeaa IE-direktiivistä ja se muuttaisi raja-arvojen asetannan ja niiden noudattamisen seurannan perusteet. Ehdotusta ei ole otettu huomioon.

– 28 §: Etelä-Suomen aluehallintovirasto esitti, ettei pykälän soveltamisalasta tulisi rajata laitoksia, joissa poltetaan vähäisiä määriä jätettä. Ehdotusta ei ole otettu

huomioon, koska ympäristönsuojelulain 51 §:n 4 kohta koskee vain tapauksia, joissa on kysymys EU-säädöksen täytäntöönpanosta, eli suurehkoja laitoksia.

Energiateollisuus ry huomautti liitteessä 3 olevasta 3.1 kohdasta, että turvetta käyttävän ns. vanhan 100–300 MW:n jätteen rinnakkaispolttolaitoksen rikkidioksidipäästön raja-arvo ehdotetaan kiristettäväksi välittömästi nykyisen jätteenpoltoasetuksen raja-arvosta 200–400 mg/m³(n) arvoon 200 mg/m³(n) (3.1 kohdan ensimmäinen taulukko). Lausunnolla ollut ehdotus oli IE-direktiivin mukainen. Direktiivin mukaista ehdotusta, jonka mukaan uusi tiukempi vaatimus säädettäisiin noudatettavaksi vanhassa laitoksessa ilman minkäänlaista siirtymäaikaakaan, ei kuitenkaan voida pitää perusteltuna. Huomautuksen johdosta ehdotetaan siksi, että turvetta käyttävän vanhan 100–300 MW:n laitoksen rikkidioksidin nykyistä raja-arvoa noudatettaisiin edelleen 31.12.2015 saakka, jolloin vanhan laitoksen raja-arvoja muutoinkin kiristetään.

Energiateollisuus ry huomautti lisäksi liitteessä 3 olevasta 3.2 kohdasta, että turvetta käyttävän ns. vanhan 100–300 MW:n jätteen rinnakkaispolttolaitoksen rikkidioksidipäästön raja-arvo 200 mg/m³(n) (3.2.1 kohdan ensimmäinen taulukko) vuodesta 2016 on tiukempi kuin ns. uuden laitoksen vastaava raja-arvo 300/250 mg/m³(n) (3.2.2 kohdan ensimmäinen taulukko), mikä on epä johdonmukaista. Tässäkin tapauksessa lausunnolla ollut ehdotus oli IE-direktiivin mukainen. Jatkoneuvotteluissa Energiateollisuus ry:n edustajat ovat sittemmin todenneet, että kyseiset raja-arvot olisi edellä esitetyistä epä johdonmukaisuuksista huolimatta vahvistettava lausunnolla olleen ehdotuksen eli direktiivin mukaisena. Näin on ehdotuksessa menetelty. Tässä yhteydessä on lisäksi syytä todeta, että asetuksen 28 §:n mukaan laitosta koskeva lupamääräys voi olla ankarampi kuin asetuksessa säädetty vähimmäisvaatimus, jos tämä on tarpeen parhaan käyttökelpoisen tekniikan noudattamiseksi. Esimerkiksi uusille laitoksille asetettavia päästöraja-arvoja voidaan näin ollen tarkastella tapauskohtaisesti lupamenettelyssä.

Lausunnolla olleeseen asetusversioon verrattuna on lisäksi täsmennetty muun muassa seuraavia kohtia: puujätettä ja eläinten ruhoja koskevat kohdat (1 §), sekalaisen yhdyskuntajätteen, päästön ja jätteenpolttolaitoksen määritelmät (2 §) ja vastuuhenkilöä koskeva pykälä (6 §).

Ehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

6 Voimaantulo

Asetus tulisi yleisesti voimaan 20 päivänä helmikuuta 2013. Ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvoja sovellettaisiin eräisiin jätteen rinnakkaispolttolaitoksiin liitteen 3 mukaisesti porrastetusti sen mukaan, onko kysymys uudesta vai vanhasta laitoksesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentti vastaisi nykyisen asetuksen vastaavia säännöksiä (1 §:n 1 momentti) ja se perustuisi IE-direktiivin 42 artiklan 1 kohdan 1 alakohtaan.

Pykälän 2 momentin 1 kohta vastaisi IE-direktiivin 42 artiklan 1 kohdan 2 alakohtaa. Se liittyy jätteen kaasutusta koskeviin EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisuihin (C-317/07 ja C-209/09) ja niihin perustuvaan KHO:n ratkaisuun 2010:58, jossa jätteen kaasutuksessa syntyneen puhdistamattoman kaasun poltto jätteen rinnakkaispolttolaitoksessa katsottiin jätteen poltaksi.

Momentin 2 ja 3 kohdan mukaiset soveltamisalan rajaukset vastaisivat IE-direktiivin 42 artiklan 2 kohtaa ja nykyisen asetuksen vastaavia säännöksiä.

IE-direktiivissä ei enää ole jätteenpolttodirektiivin ja nykyisen asetuksen 1 §:n 3 momentin mukaista vaarallista jätettä koskevaa rajausta, joten se poistettaisiin.

2 §. *Määritelmät.* Asetukseen sisällytettäisiin keskeiset jätteen polttamista koskevat IE-direktiiviin perustuvat määritelmät. Osa direktiivin mukaisista määritelmistä sisältyy jo ennestään ympäristönsuojelulakiin ja uuteen jätelakiin eikä niitä toistettaisi asetuksessa.

Pykälän 1 momentin 1–3 kohdan mukaiset jätteen, vaarallisen jätteen ja öljyjätteen määritelmät vastaisivat jätelain ja jäteasetuksen mukaisia vastaavia määritelmiä.

Pykälän 1 momentin 4 ja 5 kohdan mukaiset jätteenpolttolaitoksen ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksen käsitteet täsmennettyinä kyseisen pykälän 2 momentin mukaisesti vastaisivat IE-direktiivin 3 artiklan 40 ja 41 kohtien määritelmiä siten kuin niitä täsmennetään 42 artiklan 1 kohdan kolmannessa, neljännessä ja viidennessä alakohdassa.

Pykälän 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaiset käytössä olevan ja uuden jätteenpolttolaitoksen määritelmät vastaisivat nykyisen jätteenpoltoasetuksen ja IE-direktiivin liitteessä VI olevan 1 osan mukaisia vastaavia määritelmiä. Käytössä olevan jätteen rinnakkaispolttolaitoksen määritelmä on momentin 8 kohdassa määritelty nykyisen asetuksen mukaisesti IE-direktiiviä käsittelevässä komission FAQ-asiakirjassa esitetyn perusteella.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukainen nimelliskapasiteetti vastaisi direktiivin 3 artiklan 42 kohtaa, 10 kohdan päästö 3 artiklan 4 kohtaa, 11 kohdan päästöjen raja-arvo 3 artiklan 5 kohtaa, 12 kohdan dioksiinit ja furaanit 3 artiklan 43 kohtaa, 13 kohdan polttojäte 43 artiklaa ja 14 kohdan biomassa 3 artiklan 31 kohtaa.

3 §. *Öljyjätteen polttamista koskeva rajoitus.* Öljyjätehuollosta annetun valtioneuvoston päätöksen 6 §:ssä nykyisin säädetty öljyjätteen polttamista koskeva rajoitus siirrettäisiin sisällöllisesti samanlaisena ehdotettuun asetukseen. Pykälän mukaan enintään polttoaineteholtaan 5 megawatin jätteenpolttolaitoksessa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksessa ei saisi polttaa öljyjätettä sellaisenaan tai muuhun aineeseen sekoitettuna.

4 §. *Toiminnan järjestämisen yleiset vaatimukset.* Pykälän 1 ja 2 momentti olisivat nykyisen asetuksen vastaavien säännösten (3 §:n 1 ja 2 momentti) mukaiset ja ne perustuisivat IE-direktiivin 52 artiklan 1 kohtaan ja 50 artiklan 6 kohtaan.

Nykyiseen asetukseen verrattuna pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, johon siirrettäisiin nykyisen asetuksen 14 §:n 2 momenttiin sisältyvät yleiset vaatimukset eräistä vesiensuojelutoimista. Säännös perustuisi IE-direktiivin 46 artiklan 5 kohtaan.

5 §. *Laitoksen vastuuhenkilö.* Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisen asetuksen vastaavaa pykälää (4 §) ja se perustuisi IE-direktiivin 50 artiklan 7 kohtaan.

6 §. *Jätettä koskevat tiedot.* Pykälä vastaisi asiasisällöltään nykyisen asetuksen vastaavia säännöksiä (5 §) ja se perustuisi IE-direktiivin 52 artiklan 2, 3 ja 5 kohtaan.

7 §. *Vaarallisen jätteen vastaanoton vaatimukset.* Pykälä vastaisi asiasisällöltään nykyisen asetuksen vastaavia säännöksiä (6 §) ja se perustuisi IE-direktiivin 52 artiklan 4 ja 5 kohtaan. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa päivitettäisiin viittaukset muussa lainsäädännössä edellytettyihin asiakirjoihin, jotka olisi tarkastettava jätteen vastaanoton yhteydessä.

8 §. *Energian talteenottaminen.* Pykälä olisi nykyisen asetuksen vastaavien säännösten (7 §) mukainen ja se perustuisi IE-direktiivin 50 artiklan 5 kohtaan.

9 §. *Poltto-olosuhteet.* Pykälä perustuisi IE-direktiivin 50 artiklan 1 ja 2 kohtaan. Nykyisen asetuksen mukaisesti pykälässä olisi säännökset myös jätteen rinnakkaispolttolaitosten savukaasujen lämpötilan mittauskohdasta siten kuin asiasta säädetään IE-direktiivin liitteessä VI olevan 6 osan 2.1 kohdan b alakohdassa. Säännöksen mukaan mittauskohta määriteltäisiin viime kädessä ympäristöluvassa. Nykyisen asetuksen vastaaviin säännöksiin (8 §) verrattuna ehdotetuissa säännöksissä edellytettyjen lämpötilojen edelle lisättäisiin ”vähintään” direktiivin mukaisesti.

10 §. *Polttimet ja niiden käyttö.* Pykälä vastaisi IE-direktiivin 50 artiklan 3 kohtaa. Pykälä olisi muutoin nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (9 §) mukainen, mutta toisen momentin alussa oleva soveltamisrajaus poistettaisiin, kuten IE-direktiivissä. Lisäksi päivitettäisiin viittaus direktiiviä 1999/32/EY vastaavaan kansalliseen säädökseen.

11 §. *Jätteen syöttäminen palamiskammioon.* Pykälä vastaisi IE-direktiivin 50 artiklan 4 kohtaa ja se olisi asiasisällöltään nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (10 §) mukainen.

12 §. *Poltto-olosuhteiden määrittäminen ympäristöluvassa.* Pykälä vastaisi IE-direktiivin 51 artiklaa. Nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (11 §) sanamuotoa on sellu- ja paperiteollisuuden kuorikattilan osalta täsmennetty IE-direktiivin 51 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaiseksi.

13 §. *Päästöjen johtaminen ilmaan.* Pykälä perustuisi IE-direktiivin 46 artiklan 1 kohtaan. Pykälä olisi muutoin nykyisen asetuksen vastaavien säännösten (12 §)

mukainen, mutta siinä oleva säädösviittaus ilmanlaatua koskeviin vaatimuksiin päivitetäisiin.

14 §. *Ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvot.* Nykyisen asetuksen (13 §) mukaisesti jätteenpolttolaitoksiin sekä käsittelemättömän sekalaisen yhdyskuntajätteen ja vaarallisen jätteen jätteen rinnakkaispolttolaitoksiin sovellettaisiin liitteen 2 ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvoja. Muihin jätteen rinnakkaispolttolaitoksiin sovellettaisiin liitteen 3 päästöjen raja-arvojen määrittelymenettelyä.

Pykälä perustuisi IE-direktiivin 46 artiklan 2 kohtaan. Kuten nykyisessä asetuksessa, liitteen 3 raja-arvojen määrittelymenettelyä ei myöskään uuden asetuksen mukaan sovellettaisi vaarallisen jätteen jätteen rinnakkaispolttolaitokseen.

15 §. *Vesiin johdettavien päästöjen raja-arvot.* Pykälä vastaisi IE-direktiivin 46 artiklan 3 ja 4 kohtaa sekä liitteen VI osan 6 kohtaa 3.2.

Nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (14 §) toinen momentti siirrettäisiin samansisältöisenä uudeksi 4 §:n 3 momentiksi.

16 §. *Polttojätteen käsittely.* Pykälä olisi nykyisen asetuksen vastaavien säännösten (15 §) mukainen ja se perustuisi IE-direktiivin 53 artiklaan.

17 §. *Mittausjärjestelmän vaatimukset.* Pykälän 1 ja 3 momentti perustuisivat IE-direktiivin 48 artiklan 2 kohtaan ja liitteessä VI olevan 6 osan 1 kohtaan. Pykälän 2 momentin ja 3 momentin viimeisen virkkeen mukaisista vaatimuksista säädetään nykyisessä asetuksessa.

18 §. *Mittaukset ilmaan johdettavista päästöistä.* Pykälä perustuisi IE-direktiivin 48 artiklan 2 kohtaan sekä sen liitteessä VI olevan 6 osan 1.3 kohdan ensimmäiseen virkkeeseen ja 2.1 ja 2.2 kohtaan. Pykälä olisi nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (17 §) mukainen.

19 §. *Ilmaan johdettavien päästöjen mittauksia koskevat erityissäännökset.* Pykälä vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevan 6 osan 2.3–2.6 kohtaa. Pykälän 1 momentin 3 kohdan sanamuoto olisi nykyisen asetuksen vastaavaa säännöstä laveampi sallien jatkuvien mittausten sijasta määräaikaisten mittausten ohella myös mahdollisuuden, ettei suolahappo, fluorivetyä ja rikkidioksidia mitattaisi lainkaan, kuten direktiivissä. Edellytyksenä olisi, että toiminnanharjoittaja osoittaisi, että mainittujen epäpuhtauksien päästöt eivät missään olosuhteissa voisi ylittää asetettuja päästöjen raja-arvoja. Tämä vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevan 6 osan 2.5 kohdan ensimmäistä alakohtaa. Tarvittavista mittauksista määrättäisiin 3 momentin mukaisesti ympäristöluvassa.

Pykälän 1 momentin 4 kohta olisi uusi ja vastaisi IE-direktiivin liitteessä IV olevan 6 osan 2.5 kohdan toista alakohtaa. Typenoksidin jatkuvista mittauksista voitaisiin luopua, kun kyseessä olisi käytössä oleva jätteenpolttolaitos tai käytössä oleva jätteen rinnakkaispolttolaitos, jonka nimelliskapasiteetti olisi alle 6 tonnia tunnissa. Tällöinkin edellytettäisiin, että toiminnanharjoittaja osoittaisi jätteen laatua, käytettyä tekniikkaa ja päästöjä koskevien tietojen ja päästöjen tarkkailutulosten perusteella, etteivät typenoksidipäästöt missään tilanteessa voisi ylittää asetettuja päästöjen raja-

arvoja. Jatkuvien mittausten sijasta käytettäisiin 18 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisia määräaikaismittauksia. Tältäkin osin tarvittavista mittauksista määrättäisiin ympäristöluvassa.

Pykälän 2 momentti vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevan 6 osan 2.6 kohtaa. Nykyisen asetuksen vastaavan 18 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta eivät sisälly IE-direktiiviin, joten ne poistettaisiin.

Nykyisen asetuksen vastaavan pykälän 3 momentin viimeinen virke poistettaisiin, koska IE-direktiivi ei sisällä kyseistä rajausta.

20 §. Mittaustulosten muuntaminen ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvojen tarkistamiseksi. Pykälä olisi IE-direktiivin liitteessä VI olevan 6 osan 2.7 kohdan mukainen. Pykälä vastaisi yhdessä liitteen 2 johdannon ja liitteessä 3 olevan 1 kohdan kanssa nykyisen asetuksen vastaavaa pykälää (19 §).

21 §. Mittaukset vesiin johdettavista päästöistä. Pykälä perustuisi IE-direktiivin liitteessä VI olevan 6 osan 1.3 ja 3.1 kohtaan. Pykälä vastaisi nykyisen asetuksen vastaavaa pykälää (20 §).

22 §. Mittaustulosten tallentaminen. Pykälä vastaisi IE-direktiivin 48 artiklan 4 kohtaa. Pykälä olisi nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (21 §) mukainen.

23 §. Ilmaan johdettavien päästöjen mittaustulosten vertaaminen raja-arvoihin. Pykälä vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevan 8 osan 1.1–1.3 kohtaa. Pykälä olisi nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (22 §) mukainen.

24 §. Vesiin johdettavien päästöjen mittaustulosten vertaaminen raja-arvoihin. Pykälä vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevan 8 osan 2 kohtaa. Pykälä olisi nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (23 §) mukainen.

25 §. Raja-arvojen ylittämisestä ilmoittaminen. Pykälä vastaisi IE-direktiivin 8 artiklan 2 kohdan a alakohtaa. Pykälä olisi nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (24 §) mukainen.

26 §. Tiedottaminen. Pykälä perustuisi IE-direktiivin 55 artiklan 2 ja 3 kohtaan. Se vastaisi nykyisen asetuksen vastaavaa pykälää kuitenkin siten, että siinä täsmennettäisiin valvontaviranomaisen velvollisuutta julkistaa luettelo ja antaa tietoja jätteenpolttolaitoksista ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksista.

27 §. Poikkeukselliset käyttöolosuhteet. Pykälän 1 momentti perustuisi IE-direktiivin 45 artiklan 1 kohdan f alakohtaan, 2 momentti 47 artiklaan, 3 momentti 46 artiklan 6 kohdan 1–3 alakohtaan sekä 4 momentti liitteessä VI olevan 3 osan 2 kohtaan. Pykälä olisi nykyisen asetuksen vastaavan pykälän (26 §) mukainen.

28 §. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan noudattaminen. Pykälä perustuisi IE-direktiivin 11 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. BAT-vaatimus koskisi pykälässä mainittuja suurehkoja jätteenpolttolaitoksia ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksia vastaavalla tavalla kuin IE-direktiiviä sovelletaan sen II luvun soveltamisalaan kuuluviin muihin laitoksiin. Pykälä perustuisi ympäristönsuojelulain 51 §:n 4 kohtaan,

joka koskee tapauksia, joissa BAT-vaatimusten noudattaminen perustuu EU-säädöksiin.

29 §. *Voimaantulo.* Asetus tulisi voimaan 20 päivänä helmikuuta 2013. Samasta päivästä kumottaisiin nykyinen jätteen polttamisesta annettu asetus ja öljyjätehuollosta annetun valtioneuvoston päätöksen 6 §. Viimeksi mainittua säännöstä vastaavat säännökset sisällytettäisiin nyt ehdotetun asetuksen 3 §:ään.

Liite 1. Dibentso-p-dioksiinien ja dibentsofuraanien ekvivalenttikertoimet. Säännös vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevaa 2 osaa ja nykyisen asetuksen vastaavia säännöksiä.

Liite 2. Jätteenpolttolaitoksen ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvot. Liite vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevaa jätteenpolttolaitosten ilmaan joutuvien päästöjen raja-arvoja koskevaa 3 osaa. Liite olisi nykyisen asetuksen vastaavan liitteen mukainen.

Liite 3. Jätteen rinnakkaispolttolaitoksen ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvojen määrittäminen. Liite vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevaa 4 osaa. Energiantuotantolaitosten rikkidioksidin ja typenoksidien raja-arvojen määrittely perustuisi kuitenkin direktiivin ohella voimassa olevan kansallisen lainsäädännön vaatimukseen (aikaisemmin mainitut asetukset 1017/2002 ja 362/2003).

Liite 4. Savukaasujen puhdistuksessa syntyvään jäteveteen sovellettavat päästöjen raja-arvot. Liite vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevaa savukaasujen puhdistuksesta syntyvään jäteveteen sovellettavia raja-arvoja koskevaa 5 osaa. Kiintoaineksen määrittelyyn liittyvä säädösviittaus päivitettäisiin viittaukseksi yhdyskuntajätevesistä annettuun valtioneuvoston asetukseen (888/2006). Liite olisi nykyisen asetuksen vastaavan liitteen mukainen.

Liite 5. Mittausmenetelmät. Liite vastaisi IE-direktiivin liitteessä VI olevaa päästöjen tarkkailua koskevaa 6 osan 1 kohtaa ”Mittaustekniikat”. Liite olisi nykyisen asetuksen vastaavan liitteen mukainen.

Liite 6. Kaava, jolla lasketaan päästöpitoisuus happipitoisuuden prosenttiosuuden ollessa standardin mukainen. Liite vastaisi direktiivin liitteessä VI olevaa 7 osaa. Liite olisi nykyisen asetuksen vastaavan liitteen mukainen.